

Дик Марти тврди да је Хашим Тачи морао да зна за догађаје који су окруживали илегалну трговину органима на Косову. Одбацује албанске примедбе да је извештај заснован на препоставкама, тврдећи да је са најважнијим сведоцима лично разговарао.

Специјални извештач савета Европе Дик Марти, по први пут одговара на питања која су из његовог извештаја проистекла из албанског угла. За швајцарски интернет портал *Албинфо*

тврди да је Хашим Тачи морао да зна за догађаје који су пратили илегалне трансплантације, одбацује примедбе на рачун ваљаности извора које је користио и, на крају, албанске оптужбе да извештај представља покушај релативизације албанских жртава на Косову.

Да ли је оправдано мишљење албанских политичара са Косова који изражавају озбиљне сумње у вашу непристрасност?

Ја сам, раније, износио критике које су суштински правне природе. Изразио сам жаљење што НАТО интервенција није изведена у складу са међународним правом и уз подршку Савета безбедности.

Уверен сам да је требало интервенисати на Косову. Милошевићева политика етничког чишћења је била безразложна. Зато и мислим да би, да су све ствари рађене у складу са законом, било много мање контроверзи.

Независности као таквој се никада нисам супротстављао, али сам је критиковао са позиција легалности, на основу мишљења светски признатих експерата. Доказали смо да начин на који је независност проглашена није био сасвим коректан. Да је независност била боље припремљена било би много мање невоља, а и народ на Косову би можда

живео боље.

Понављам да нисам против независности као такве, али јесам критиковао начин на који је изведена. Мислим да би било боље да се народ Косова сам организовао, а не да је та одлука била донета у Вашингтону, Берлину или Паризу.

Ваша истрага, ипак, покренута је после објављивана књиге бивше тужитељке Хашког трибунала Карле дел Понте. Њена портпаролка Флоренс Артман њене речи сматра неодговорним, наводећи да представља хипотезе као чињенице. Имајући у виду да је Ваш извештај заснован на књизи, косовски Албанци су стекли утисак да сада треба да доказују да су невини, пошто Ви нисте успели да докажете да су криви.

На крају сам политичке каријере и превише стар. Служио сам у три сфере друштва: судству, извршној власти и сада као посланик. Не мислите ваљда да бих се коцкао са каријером пишући роман уместо извештаја. Верујем у савест и професионалност. Више од 15 година био сам тужилац и посебно добро познајем међународни организовани криминал.

У међувремену, добио сам две награде америчког министарства правде и то не говорим да бих се хвалисао, већ да бих показао да поседујем одређене квалитете. Знам како да испитам сведоке, укрстим доказе и не користим оне засноване на једној изјави.

Ипак, уколико пажљиво прочитате мој извештај, видећете да ни у ком случају нисам навео да је господин Тачи директно умешан у трговину органима, али да многи тврде да су укључене особе блиске господину Тачију.

Тешко је замислити да никада није чуо за то. За разлику од госпође Дел Понте, прецизирао сам многе ствари. Нисам написао да је било на стотине илегалних трансплантација, већ свега неколико. Навео сам одређена имена, али не и Тачијево. Ти људи су, међутим, из Тачијевог окружења. Знате да је он сносио главну одговорност у ОВК и у тој групи.

Да ли презумпција невиности важи и за господина Тачија?

Ово није казна. Коначно имамо нешто од чега може да се почне истрага, што до сада није учињено, и поред тога што је било текстова о организованом криминалу у круговима ОВК.

О томе су, од 1999. писали *Њујорк тајмс* и *Гардијан*, на основу извештја Еф-Би-Аја. Било је и извештаја обавештајних служби Немачке, Грчке, Италије...

Мислите ли да ће бити политичке злоупотребе извештаја, поготово у вези са хронологијом догађаја у извештају, и због чињенице да је објављен непосредно после Тачијевог избора?

У мом случају, као рок за расправу о извештају одређен је јануар 2011. Према томе, рок за предају извештаја комисији је био 16. децембар 2010. године.

У време када смо договарали јануарско заседање, које подразумева и мој извештај, датум избора још није био одређен. Због тога се нисмо обазирали на изборе.

Српска штампа наводи да сте користили извештаје српског правосуђа?

Не. Ако прочитате извештај, видећете да сам веома критичан према српским судовима, за које сматрам да би требало више да се баве озбиљним радом, а мање односима са јавношћу.

Поменули сте и изворе. Постоје многе контроверзе о том питању међу Албанцима. У главном се ослања на извештаје обавештајних служби. Извори на које се ослања на мети су критика, као и чињеница да се са сведоцима нисте лично састајали.

То није тачно, са неким сам лично разговарао.

Добро, али са већином нисте.

То није тачно. Разговарали смо са важним сведоцима. Није било лако, јер су тражили гаранције да ће све бити потпуно тајно. Ти сведоци се плаше. Сведоци су жртве претњи и убистава.

(РТС)

Све док проблем сведока остане нерешен, нећемо бити у стању да остваримо правду. Трагедија је да је владавина права снажна када су у питању ситне рибе, али не када се ради о крупним ловинама. То се не дешава само на Косову, већ и у бројним другим државама.

Али како бисте одговорили на опште осећање међу Албанцима да овај извештај релативизује злочине које је српски државни апарат починио над албанским цивилима?

То је апсолутно нетачно. Апсурдно. Поменуо сам у потпуно другачијем контексту пример Дрездена. Сматрам бомбардовање Дрездена ратним злочином, почињеним током Другог светског рата, када је Немачка већ била на коленима. Мете нису биле војне, већ цивилне.

Јасно је да се, у поређењу са злочинима које су починили нацисти, тај догађај може чинити безначајним, али то није тако. Мислим да се у оба случаја ради о злочинима. Без икакве дилеме, један је имао потпуно другачије размере, али ова чињеница не сме представљати сметњу да се казне починиоци овог другог.

(РТС)